

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu: Historia Europy Wschodniej i Azji do 1917 r.
2. Kod przedmiotu: 18-HEWdo17-12Wsch2
3. Rodzaj zajęć: obowiązkowy
4. Kierunek studiów: Wschodoznawstwo
5. Poziom studiów: I stopień
6. Profil studiów: Ogólnoakademicki
7. Rok studiów: I rok
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin: 30 godzin wykładu
9. Liczba punktów ECTS: 2
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: dr Bartłomiej Garczyk, garczyk@amu.edu.pl, dr Jan Witczak, witczak.jan@wp.pl, dr Marta Studenna-Skrucka, studnia@amu.ed.pl, dr Magdalena Lachowicz, malachow@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: polski
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu: Celem zajęć jest przedstawienie Studentom węzłowych zagadnień z Historii Europy Wschodniej i powiązanej z nią historycznie części Azji w okresie od pojawienia się na tym terenie organizacji plemiennych po rozpad Imperium Rosyjskiego z uwzględnieniem roli wielkich organizacji państwowych od Rusi Kijowskiej, poprzez Wielkie Księstwo Litewskie, Królestwo Polskie i Rzeczpospolitą po Imperium Rosyjskie. Krzyżowanie się na tym obszarze rozmaitych wpływów cywilizacyjnych, oddziałujących na procesy społeczne i gospodarcze oraz narodotwórcze.
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
HOP_1	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane zagadnienia z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji w okresie od pierwszych organizacji plemiennych po upadek caratu oraz takie zjawiska jak wędrówki ludów, zderzenie cywilizacji, kształtowanie obszarów językowych, narodów politycznych i teorie je wyjaśniające	K_W01
HOP_2	Zna i rozumie znaczenie funkcjonowania na obszarze Europy Wschodniej i Azji w ciągu tysiąclecia wielkich formacji, takich jak Ruś Kijowska, Wielkie Księstwo Litewskie, Imperium Rosyjskie, Zakon Niemiecki, Rzeczpospolita dla kształtowania współczesnej tożsamości nowoczesnych narodów	K_W06
HOP_3	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i samodzielnego planowania uczenia się	K_K01, K_K02

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Pradzieje Europy Wschodniej i Azji od epoki kamiennej po schyłek antyku.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Scytia i Sarmacja, dzieje dawnych Turków, ekspansja Arabów na Kaukazie i w Azji środkowej. Najdawniejsze dzieje Słowian – wielka wędrówka ludów i najstarsze organizacje państwowe w Europie Środkowo-Wschodniej (I tysiąclecie n.e)	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Bizancjum, Normanowie, Ruś Kijowska, państwo i społeczeństwo od centralizacji do rozpadu (IX–XII w.).	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Imperium Mongolskie, najazd mongolski na Europę i powstanie Imperium Złotej Ordy. Krucjaty północne, chrystianizacja Bałtów i Zakon Niemiecki nad Bałtykiem	HOP_1, HOP_2, HOP_3

Ruś pod panowaniem Mongołów, kariera W. Ks. Litewskiego i Moskwy (XIII–XIV w.). Ekspansja Polski na Rusi, unia polsko-litewska.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Turcy w Europie, rozpad Złotej Ordy – chanaty tatarskie. Okres dominacji W. Ks. Litewskiego i Rzeczypospolitej w Europie Środkowej i Wschodniej, Europa Jagiellońska.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Wojny o dominium Morza Bałtyckiego. Wzrost znaczenia Moskwy, wielka smuta. Kryzys Rzeczypospolitej, wojny kozackie, rozwój carstwa Moskiewskiego (Kaukaz, Syberia, Ukraina).	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Wielka wojna północna, powstanie Imperium Rosyjskiego i jego rozwój od Piotra I do Katarzyny II. Hegemonia Rosji w Europie Wschodniej, upadek Rzeczypospolitej, wojny z Turcją i Persją.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Absolutyzm rosyjski, zwycięstwo w wojnach napoleońskich, Święte Przymierze. Polityka zagraniczna Rosji od Wiednia do wojny krymskiej.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Narody podbite: kwestia polska, W. Ks. Finlandii, gubernie bałtyckie, Noworosja, Besarabia, wojny kaukaskie.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Zarys dziejów Azji Środkowej w czasach nowożytnych. Podbój Azji Środkowej przez Rosję. Rosyjski daleki Wschód w XIX w.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Modernizacja Rosji w II połowie XIX w. Reformy i kotrreformy – rozwój kapitalizmu i ruchy społeczne w Rosji przełomu XIX i XX w.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Wojna rosyjsko –japońska. Rewolucja 1905 r. w Rosji, próby przewyciężenia kryzysu, ustawy zasadnicze – reformy Stołypina.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Spółeczeństwo i narody Rosji na początku XX w. I wojna światowa.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Rewolucja Rosyjska 1917 r. od lutego do bolszewickiego zamachu stanu, upadek imperium, powstanie RFSRR, dążenia niepodległościowe narodów imperium.	HOP_1, HOP_2, HOP_3

5. Zalecana literatura:

- Bazyłow L., Wieczorkiewicz P., *Historia Rosji*, Wrocław 2005;
- Heller M., *Historia Imperium Rosyjskiego*, Warszawa 2002;
- Jakowenko N., *Historia Ukrainy od czasów najdawniejszych do końca XVIII wieku*, Lublin 2000;
- Sahanowicz H., *Historia Białorusi od czasów najdawniejszych do końca XVIII wieku*, Lublin 2002;
- Wisner H., *Litwa. Dzieje państwa i narodu*, Warszawa 2009

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Dyskusja	
Praca z tekstem	X
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	

Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu		
	HOP_1	HOP_2	HOP_3
Egzamin pisemny			
Egzamin ustny	X	X	X
Egzamin z „otwartą książką”			
Kolokwium pisemne			
Kolokwium ustne			
Test			
Projekt			
Esej			
Raport			
Prezentacja multimedialna			
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)			
Portfolio			
Inne (jakie?) -			
...			

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	15
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		60
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

---

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomite opanowanie faktografii z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji do 1917 r. Umiejętność sformułowania zwartej wypowiedzi na temat historii Europy Wschodniej i Azji do 1917 r., będącej świadomą refleksją w bardzo dobrym języku naukowym. Bardzo dobra znajomość podstawowej literatury naukowej przedmiotu. Pełna frekwencja na zajęciach.

dobry plus (+db; 4,5): bardzo dobre opanowanie faktografii z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji do 1917 r.. Umiejętność sformułowania zwartej wypowiedzi na temat historii Europy Wschodniej i Azji do 1917 r., będącej świadomą refleksją w dobrym języku naukowym. Dobra znajomość podstawowej literatury naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.

dobry (db; 4,0): dobre opanowanie faktografii z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji do 1917 r. Umiejętność sformułowania wypowiedzi na temat historii Europy Wschodniej i Azji do 1917 r., będącej świadomą refleksją w poprawnym języku naukowym. Dobra znajomość podstawowej literatury naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.

dostateczny plus (+dst; 3,5): dobre opanowanie faktografii z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji do 1917 r. Umiejętność sformułowania wypowiedzi na temat historii Europy Wschodniej i Azji do 1917 r., w poprawnym języku naukowym. Znajomość podstawowej literatury przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.

dostateczny (dst; 3,0): elementarne opanowanie faktografii z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji do 1917 r. Umiejętność sformułowania poprawnej językowo wypowiedzi na temat historii Europy Wschodniej i Azji do 1917 r. Elementarna znajomość literatury naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.

niedostateczny (ndst; 2,0): nieznanostwo faktografii z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji do 1917 r. Nieumiejętność sformułowania poprawnej wypowiedzi na temat historii Europy Wschodniej i Azji do 1917 r. Brak elementarnego rozeznania w literaturze naukowej przedmiotu.

5. pytania egzaminacyjne

Antyczne kolonie na wybrzeżach Morza Czarnego .
Wielka wędrówka ludów i jej skutki dla Europy Wschodniej
Etnogeneza Słowian: stan wiedzy, dyskusje i spory.
Najstarsze organizacje państwowe w Europie Środkowo-Wschodniej
Zagadnienie roli Normanów w powstaniu państw Słowiańskich.
Ruś Kijowska – znaczenie Kijowa jako centrum Słowiańszczyzny Wschodniej .
Ruś i Bizancjum – chrzest Rusi
Powstanie pisma słowiańskiego.
Znaczenie chrześcijaństwa wschodniego dla rozwoju kultury ruskiej.
Literatura i historiografia staroruska.
Najazd mongolski na Europę i powstanie Imperium Złotej Ordy i jego historyczne znaczenie.
Wielki szlak jedwabny i jego znaczenie dla Europy w średniowieczu.
Krucjaty północne, chrystianizacja Bałtów i Zakon Niemiecki nad Bałtykiem
W. Ks. Litewskie – średniowieczne mocarstwo Europy Wschodniej
Unia polsko-litewska – charakter związku obu państw na przestrzeni dziejów.
Wojny o dominium Morza Bałtyckiego.
Wzrost znaczenia Moskwy – powstanie państwa rosyjskiego
Budowa tzw. „scenzalizowanego państwa” przez Moskwę.
Rola idei „Moskwy III Rzymu” na rozwój ideologii państwowej Rosji jako prawosławnego mocarstwa.
Podboje Ks. Moskiewskiego w Europie Wschodniej na Kaukazie i Syberii.
Wpływ podziałów językowych i politycznych w średniowieczu i epoce nowożytnej na ukształtowanie się narodów wschodniosłowiańskich.
Państwo kozackie – idea i nieudana próba budowy pierwszego państwa ukraińskiego
Imperium Rosyjskiego i jego rozwój od Piotra I do Katarzyny II.

Hegemonia Rosji w Europie Wschodniej w XVIII/XIX w
Absolutyzm rosyjski – ustrój Imperium Rosyjskiego – organy władzy, administracja i prawo,
stan szlachecki, wojsko, służba cywilna.
System *krepostny* i kwestia uwłaszczenia chłopów w Rosji.
Narody podbite: kwestia polska, W. Ks. Finlandii, gubernie bałtyckie, Noworosja, Besarabia,
wojny kaukaskie.
Podbój Azji Środkowej przez Rosję.
Rosyjski daleki Wschód w XIX w.
Modernizacja Rosji w II połowie XIX w. – reformy i kotrreformy.
Rosyjska filozofia srebrnego wieku.
Złoty wiek literatury rosyjskiej: Puszkina, Gogol, Szewczenko, Dostojewski, Tołstoj.
Marksizm w Rosji.
Ruchy społeczne w Rosji przełomu XIX i XX w.
Wojna rosyjsko –japońska.
Rewolucja 1905 r. w Rosji – reformy Stołypina.
Lenin, jego dorobek i ideologia.
System partyjny Rosji na początku XX w.
Społeczeństwo i narody Rosji na początku XX w.
Rosja w I wojnie światowej.
Przyczyny klęski Rosji w I wojnie światowej
Rewolucja Rosyjska 1917 r..